

ආපදා කළමනාකරණය පිළිබඳ
ජාතික ප්‍රතිපත්තිය

ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය
විද්‍යා මාවත
කොළඹ 07.

CM 018621 - 1,000 (2014/09) රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව

පටුන

සූර්විකාව	01
දැක්ම සහ අරමුණ	02
නෛතික පදනම	02
ජේදනය වන මූලධර්ම	03
ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය	07
සම්පත් සඳහා ඇති ප්‍රවේශය	12
ක්‍රියාත්මක කිරීම	12
සමාලෝචනය සඳහා ප්‍රතිපාදන	12

ආපදා කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය

සූර්විකාව

1. ආපදා කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ('ප්‍රතිපත්තිය') ආපදා කළමනාකරණය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික මට්ටමින් සිදුකෙරෙන කාර්යභාරයේ මූලික අංගයක් වේ. එමගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ආපදා කළමනාකරණය සඳහා එකඟ වී ඇති පොදු මූලධර්මයන් සහ අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල පැහැදිලි කරනු ලැබේ. 2004 සුනාමි ව්‍යාසනය සහ මෑත කාලීන ආපදාවලින් මානවයින්ට සහ ආර්ථිකයට සිදුවන බලපෑම අවම කිරීම සඳහා බාධාවන් ලෙස හඳුනාගත් ආයතන අතර අන්තර් සම්බන්ධතා ගැටළු, ද්විකරණ ක්‍රියාකාරකම් වැළැක්වීම සහ ප්‍රමාණවත් නොවන ප්‍රතිපත්තිමය මගපෙන්වීම ආදිය ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා එමගින් ප්‍රතිපත්තිමය මග පෙන්වීම සපයා ඇත.

2. 2004 වසරේ ඉන්දියන් සාගර සුනාමි උවදුරෙන් පසුව, ආපදා කළමනාකරණය සඳහා ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කළ යුතු බවට 2005 දී පත් කළ ස්වභාවික විපත් පිළිබඳ පාර්ලිමේන්තු තේරීම් කාරක සභාව විසින් නිර්දේශ කර ඇත. ආපදා කළමනාකරණය පිළිබඳව ජාතික සභාව ('සභාව') විසින් එවන් ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කරනු ඇති බවට 2005 අංක 13 දරන ආපදා කළමනාකරණ පනතේ ('පනත') දක්වා තිබේ.¹ "වඩාත් සුරක්ෂිත ශ්‍රී ලංකාවක් කරා: ආපදා කළමනාකරණ සඳහා මාර්ග සිතියමක්" යන ලේඛනයේ ('මාර්ග සිතියම') 2006-2016 කාල පරිච්ඡේදය සඳහා ලැයිස්තුගත කර ඇති ප්‍රතිඵල 60 අතරේ මූලික දක්වා ඇති කරුණක් වන්නේ එවන් ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීම වේ. එම මාර්ග සිතියමට අනුව, සභාවේ ලේකම් කාර්යාලය වශයෙන් ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය විසින් අදාළ ආයතන හා කොටස්කරුවන් වෙතින් ලැබෙන අදහස් හා මාර්ගෝපදේශ යටතේ එම ප්‍රතිපත්තිය සම්පාදනය කිරීම පිණිස උපදේශාත්මක ක්‍රියාවලියක් සඳහා මූලිකත්වය ලබාදෙන ලදී.

3. 2010 දෙසැම්බර් 28 වැනි දින ව්‍යාසන කළමනාකරණය සඳහා වූ ජාතික සභාව ආපදා කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සම්මත කරන ලදී.

4. මෙම ප්‍රතිපත්තිය හා ආපදා කළමනාකරණය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ සිදුකෙරෙන අනෙකුත් කාර්ය භාරයන්හි මූලික අංග සඳහා නෛතික පදනම වන්නේ පනතයි. ප්‍රතිපත්තිය, අනෙකුත් මූලික අංග සඳහා අනුසූරක වනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වේ. ජාතික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම; (සැලසුම) ජාතික හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් සැලසුම; සියලු අමාත්‍යාංශවල, රජයේ දෙපාර්තමේන්තුවල, සංස්ථා හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩලවල ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම්; සහ අනෙකුත් සැලසුම්, වැඩසටහන් හා

¹ 2005 අංක 13 දරන ශ්‍රී ලංකා ආපදා කළමනාකරණ පනත, 4 වගන්තිය

මාර්ගෝපදේශ මීට ඇතුළත් වේ. ඉඩම් යොදා ගැනීම සැලසුම් කිරීම සහ පළාත් පාලනය වැනි වූ අනෙකුත් මාතෘකාවලට අදාළ නීති, ප්‍රතිපත්ති හා වගකීම්ද සෘජුව හා වක්‍රාකාරයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ආපදා කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තිය කෙරෙහි දායකත්වයක් දරයි.

5. මෙම ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය, ආපදා අවදානම් සඳහා මුහුණ දී හැකිනාක් ඉක්මනින් යථා තත්වයට පත්වීම සහ හැකිනාක් උපරිමයෙන් ආරක්ෂාවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව තුළ 'කරුණු කෙසේ විය යුතු දැයි' දැක්වෙන ඉහළ මට්ටමේ ප්‍රකාශනයක් වනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වේ. මින් ඇතැම් අංග දැනටමත් ස්ථානගත කර අවසානය. අනෙකුත් ඒවා සඳහා තවදුරටත් කාලය හා ශ්‍රමය අවශ්‍ය වනු ඇත. විශේෂයෙන්ම ජාතික ආපදා කළමනාකරණ සැලසුම මගින්, මෙම ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කරන සවිස්තරාත්මක කළමනාකරණ සැකසුම්, යාන්ත්‍රණ, වගකීම් සහ කාලරාමු ඇති කරනු ලැබේ.

6. ශ්‍රී ලංකා රජයේ සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති රාමුවවන මහින්ද විත්තන ඉදිරි දැක්ම 2010ට මෙම ප්‍රතිපත්තිය අනුකූල වේ. ආපදා අවදානම් ක්‍රමවත් ලෙස කළමනාකරණය කිරීම තුළින් දේශයේ ආරක්ෂිතබව පිළිබඳ සංස්කෘතියක් ඇති කිරීම සඳහා එමගින් යෝජනා කරනු ලැබේ. අදාළ නීති ශක්තිමත් කිරීම, භූමි භායනය අවම කිරීම සහ මහජනතාව පුහුණු කිරීම හා දැනුවත්භාවය වැඩිදියුණු කිරීම මගින් ආපදාවලින් සිදුවන හානි අවම කර ගැනීම සඳහා ද එමගින් යෝජනා කර තිබේ². ඊට අමතරව, එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද 'ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා වන හියුගෝ රාමුව 2005-2015 : ආපදාවන්ට මුහුණ දුන් පසු ඉක්මනින් යථා තත්වයට පත්වීම සඳහා ජාතීන්, ප්‍රජාවන්ට ඇති හැකියාව වර්ධනය' ඇතුළුව ජාත්‍යන්තර යහපරිචයන් තුළින්ද එය පෝෂණය වී ඇත.

දැක්ම හා අරමුණු

7. මෙම ප්‍රතිපත්තියේ දැක්ම වන්නේ ආපදාවන්ගෙන් සුරක්ෂිත වූ ශ්‍රී ලංකාවකි.

8. පනතට අනුව මෙහි අරමුණ වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ වැසියන්, දේපළ හා පරිසරය ආපදාවන්ගෙන් ආරක්ෂාකර ගැනීමයි.

නෛතික පදනම

9. ආපදා කළමනාකරණ පනත අනුව, ආපදා කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සහ වැඩසටහන ප්‍රතිපාදන සලසනුයේ—

- (අ) ජනජීවිත, දේපළ සහ පරිසරය ආපදාවන්ගෙන් ආරක්ෂාකර ගැනීම සහ ආපදාවන්ගේ බලපෑමට ලක්වන ප්‍රදේශ ආපදා ප්‍රථායස්ථ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය, නඩත්තුව සහ ආර්ථික සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්;

² මහින්ද විත්තන ඉදිරි දැක්ම 2010, 7 පරිච්ඡේදය 7.1 කොටස

- (ආ) පෙරසූදානම, වැළැක්වීම, ප්‍රතිචාර දැක්වීම, සහනාධාර, යළි ඉදිකිරීම සහ පුනරුත්ථාපනය සඳහා සම්පත් ඵලදායී ලෙස යොදා ගැනීම;
- (ඇ) ආපදාවලින් ආරක්ෂාවීම සඳහා මහජනතාවට උපකාර කිරීම පිණිස මහජන දැනුවත් කිරීම් හා පුහුණු වැඩිදියුණු කිරීම;
- (ඈ) ආපදාවලට භාජනය විය හැකි ප්‍රදේශවල ජීවත් වන පුද්ගලයින් අතර අවදානම් කළමනාකරණය සහ ආපදා කළමනාකරණය හා හානි අවම කිරීමේ පරිචයන් සම්බන්ධයෙන් ඇති ධාරිතාව වර්ධනය කිරීම;
- (ඉ) ආපදාවකින් පසුව ලබා දෙන සහන, යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සහ පුනරුත්ථාපන හැකියාවන් තවදුරටත් ස්ථිරසාර හා වර්ධනය කරන අතර, ආපදා සඳහා පූර්ව සැලසුම් සකස් කිරීම, පෙර සූදානම හා හානි අවම කිරීම;

ජේදනය වන මූලධර්ම

10. ආපදා අවදානම අඩුවීම යනු ආපදා සඳහා වන අවදානම්පාත්‍රතාවය අඩුවීම හෙවත්, ආපදාවන්ට මුහුණ දී යථා තත්ත්වයට පත්වීමට ඇති හැකියාව වැඩිවීම වේ. මෙම තත්ත්වය ළඟා කර ගැනීම සඳහා, පහත දැක්වෙන මූලධර්ම පිළිබඳව සලකා බලන්නාවූ ක්‍රමවත් ඵලදායී අවශ්‍ය වේ.

11. බහු විධ සහිතවීම. ආපදා කළමනාකරණය මගින් විවිධ හා එකිනෙක ජේදනය වන අන්දමේ මාන ගණනාවක් සැලකිල්ලට ගත යුතු වේ. ඒවාට පහත කරුණුද ඇතුළත්ය :-

- (අ) බහු ආපදා - ස්වභාවික, මානව ක්‍රියාකාරකම් හා තාක්ෂණික හේතු මත පදනම් වූ ආපදා පිළිබඳව සිදු කෙරෙන සලකා බැලීමකි³.

11. (අ) (i) ස්වභාවික ආපදා ;

මිනිසාට පාලනය කළ නොහැකි ජීවිත, දේපළ හා පරිසරයට තර්ජනයක් වන ස්වභාවික සංසිද්ධියකි.

(ii) මිනිසා විසින් සිදු කරනු ලබන ආපදා ;

ස්වභාවික පරිසරයට හෝ තාක්ෂණික ක්‍රියාවන්ට හෝ මෙම දෙකෙහිම එකතුවකට මිනිසාගේ මැදිහත්වීමෙන් ඇති කරනු ලබන තත්ත්වයකි.

³ පහත මගින් විවිධ වර්ගවල ආපදා නිර්වචනය කර තිබේ.

(iii) තාක්ෂණික ආපදා ;

මිනිසාගේ මැදිහත්වීමක් ඇතිව හෝ නැතිව කිසියම් පද්ධතියක පවතින උපකරණවල දෝෂයක් නිසා ඇති වන හායානක තත්වයකි.

- (ආ) 'බහු අවධි' - පූර්ව ආපදා, ආපදාව අතරතුර සහ පශ්චාත් ආපදා (වළක්වා ගැනීම, අවම කර ගැනීම, හානි අවම කිරීම, පෙර සූදානම, හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම්, සහන, යථා තත්වයට ගෙනඒම, පුනරුත්ථාපනය හා ඉදිකිරීම් සමාලෝචනය.)
- (ඇ) අනෙකුත් අංශද ඇතුළුව, හදිසි අවස්ථා සේවා, කාලගුණ විද්‍යා, මානව හා සමාජ සේවා, යටිතල පහසුකම්, අධ්‍යාපන හා සුභුණු, සෞඛ්‍ය, කෘෂිකාර්මික, ආරක්ෂක, ජල කළමනාකරණ, පරිසර, දේශගුණික වෙනස්වීම් සහ නගර කළමනාකරණය ආදී අංශවල ඇති කර ගන්නාවූ 'බහු අංශ' අන්තර්සම්බන්ධතාවය⁴.
- (ඈ) ජාතික මට්ටමේ රාජ්‍ය ආයතන, පෞද්ගලික අංශය, සිවිල් සමාජය, ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව, සහ මහජනයාගෙන් සැදුම්ලත් 'බහු පාර්ශ්වකාර' අන්තර්සම්බන්ධතා.
- (ඉ) පළාත්, දිස්ත්‍රික්ක හා ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ ඇතුළත්වූ ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ථ දේශ සීමාව - භූමිය, මුහුදු සහ අහස ඇතුළුව- ජාත්‍යන්තර, කලාපීය සහ ජාතික දෘශ්ටිකෝණ ආවරණය වන 'බහු විධ දේශයක්'.
- (ඊ) කෙටි, මධ්‍ය හා දිගු කාලීන වශයෙන් 'බහු කාලීන' සැලසුම්කරණය හා තීරණ ගැනීම්.

සාමූහික වගකීම

12. උවදුරුවල නිසහ ලක්ෂණය වන්නේ, යම්කිසි තනි සංවිධානයක් පමණක් නොව, ඊට සම්බන්ධවන සියලුම පාර්ශවයන්, ආපදා අවදානම අඩු කර ගැනීම සඳහා සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ සංස්කෘතියක් බිහි කිරීම සඳහා භූමිකාවක් දරන්නට සිදුවීමයි. විශේෂයෙන්ම,

- (අ) රජයේ, රාජ්‍ය නොවන, පෞද්ගලික අංශය, මාධ්‍ය, ආගමික හා අනෙකුත් සංවිධාන වෙත ආපදා කළමනාකරණය පිළිබඳව සාමූහික වගකීමක් තිබේ. ජාතික ප්‍රතිපත්තිය මග පෙන්වීම්වලට අනුකූල වන අතරම එකිනෙකාට අනුව හැඩගැසීම, එකිනෙකා හා සම්බන්ධීකරණයවීම සහ එකිනෙකා වෙතින් උපදෙස් ලබා ගැනීම මෙයට ඇතුළත් වේ.
- (ආ) ආපදා අවදානම අවම කරගැනීමට හා ආපදාවකින් පසුව ඉක්මනින් යථා තත්වයට පැමිණීමට ඇති හැකියාව වර්ධනය කරගැනීම සඳහා සිදුකරනු ලබන ප්‍රයත්නයන්හි පදනම ප්‍රජාවන් විසින් ගොඩනැගිය යුතු වේ.

⁴ විෂයන් විස්සක් භාර අමාත්‍යවරුන්ගෙන් සභාව සමන්විත වේ. (පනතේ 3 (1) (d) වගන්තිය)

- (ඇ) වැඩි අවදානම් ප්‍රදේශ සඳහා ප්‍රමුඛතාවය ලබා දෙමින් අදාළ ජාතික හා ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ රාජ්‍ය ආයතන සමග සමීප සම්බන්ධතාවක් සහිතව විනිවිදභාවයෙන් යුතුව සියලුම පුද්ගලික ආයතන, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ ප්‍රජාමූල සංවිධාන විසින් ආපදා කළමනාකරණයට අදාළ වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදුකළ යුතු වේ.
- (ඈ) මැදිහත්වීම් මගින්, ආරක්ෂාව පිළිබඳ සංස්කෘතියක් ඇතිකිරීමට හා තමන් විසින්ම යථා තත්ත්වයට පැමිණීමට උනන්දු කළ යුතුය.
- (ඉ) රාජ්‍ය - පෞද්ගලික හවුල්කාරත්වය වැදගත් වේ.

13. සමානාත්මතාවය, විවිධත්වය හා සමස්තය ඇතිකර ගන්නා සුළභාවය

- (අ) ආපදාවල බරපතලභාවය, අවදානම් බව, සිදුවිය හැකි උවදුරු මත පදනම්ව ආයතන විසින් සිය සම්පත් බෙදා හැරීම ඉලක්ක කරගත යුතුය.
- (ආ) ආපදාවකින් බලපෑමට ලක් වූ සියලුම පුද්ගලයින්ට තම වාර්ගිකත්වය, ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය, ආගමික විශ්වාස, හැකියාව හා අනෙකුත් පුද්ගලික ලක්ෂණ මත පදනම් නොවී උපකාර හා තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා අයිතියක් තිබිය යුතු වේ.
- (ඇ) ආබාධ සහිත පුද්ගලයින්, වයෝවෘද්ධ පුද්ගලයින්, අසනීපයෙන් පසුවන අය, ගර්භණී කාන්තාවන්, ළමයින් හා අවතැන් වූවන් ඇතුළුව ආන්තිකරණයට ලක් වූ කණ්ඩායම්, විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත පුද්ගලයන් හා අවදානම් සහිත පුද්ගලයන් කෙරෙහි ආපදා කළමනාකරණයේ දී විශේෂ අවධානය යොමු කළ යුතු වේ.
- (ඈ) ආපදා කළමනාකරණයේ දී ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවී සමානාත්මතාවය, විශේෂයෙන්ම ගැහැණු දරුවන් හා කාන්තාවන් බලගැන්වෙන බව සහතික කළ යුතු වේ.
- (ඉ) සමස්ත ප්‍රජාවට එරෙහි වන ආපදා වැළැක්වීම සඳහා විශේෂ උත්සාහයන් ගත යුතු වේ.

14. විනිවිදභාවය හා වගවීම

- (අ) ආපදා පිළිබඳ දැනුවත්කිරීම සඳහා ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය සහ ඒ යටතේ වන විශේෂිත ආයතන වග විය යුතුය. විශේෂිත වූ ව්‍යසන සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් කිරීම සඳහා ක්‍රියා කිරීමට බලය ඇති ආයතන විසින් වැඩසටහන් සකස් කළ යුතු අතර, ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් දැනුවත් කිරීම සඳහා ජාතික හා ප්‍රාදේශීය අවශ්‍යතා හඳුනාගෙන එම වැඩසටහන් සඳහා පහසුකම් ලබා දිය යුතු වේ.

- (ආ) ආපදා කළමනාකරණයේ සෑම මට්ටමකදීම සහභාගිත්වය, විනිවිදභාවය හා වගවීමෙන් යුක්ත තීරණ ගැනීම සිදුවිය යුතු වේ. රාජ්‍ය ආයතන සෑම විටම විනිවිදභාවය හා වගවියහැකිභාවය ආරක්ෂා කරගත යුතු වේ. මෙය අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම, සම්පත් ඒකරාශී කර යෙදවීම, අරමුදල් කළමනාකරණය සහ සාධාරණ ලෙස සේවා සැපයීම යන සියලු අංශ සම්බන්ධයෙන් පවත්වාගත යුතුය.
- (ඇ) ආපදා කළමනාකරණය හා සැලසුම්කරණය, තීරණ ගැනීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලි සඳහා සම්බන්ධවීමට ආපදාවලට ගොදුරු විය හැකි ප්‍රජාවන්ට අයිතියක් ඇත. විශේෂයෙන්ම, ඔවුන්ට බලපාන්නාවූ තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු ලබා දීම සහ ප්‍රජාවන් හා පාර්ශ්වකරුවන් එයට සම්බන්ධ කර ගැනීම රාජ්‍ය ආයතන විසින් සිදුකළ යුතු වේ.
- (ඈ) කිසියම් ආපදාවක් සිදුවීමට පෙර පවතින ආපදා අවදානම පිළිබඳව සහ ආපදාවක් සිදුවූ පසු ජනජීවිත යළි ගොඩනගා ගැනීම සඳහා ලබා ගත හැකි සේවාවන් සහ පහසුකම් පිළිබඳව දැනගැනීම සඳහා මහජනතාවට, විශේෂයෙන්ම ආපදාවලට ගොදුරු විය හැකි ප්‍රජාවන්ට අයිතියක් තිබේ. නිදසුනක් ලෙස, ප්‍රලේඛන සහ සංරක්ෂණ සේවාවන් දැක්විය හැකි වේ.
- (ඉ) ආපදා සම්බන්ධ තොරතුරු හා මාර්ගෝපදේශ කාලීන විය යුතු අතර, අවබෝධ කර ගැනීමට පහසු විය යුතුය.
- (ඊ) බහු උවදුරු සිතියම්, අවදානම් පැතිකඩ, නවීන මෙවලම් හා ක්‍රමවේද පාර්ශ්වකරුවන් හා ප්‍රජාව සමගින් බෙදාහදා ගත යුතු වේ.

15. යහ පරිචයන්

- (අ) ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය වාතාවරණයට ගැලපෙන පරිද්දෙන් ජාත්‍යන්තර මූලාරම්භයන්, ප්‍රමිතීන් හා ගිවිසුම්වලට අනුව ආපදා කළමනාකරණය පෙළ ගස්වා ගත යුත්තේ ය.
- (ආ) ආපදා කළමනාකරණ මෙවලම් හා ක්‍රමවේද, නවීන හා නව්‍ය තාක්ෂණයෙන් හෙබිය යුතුය.
- (ඇ) සුදුසු අවස්ථාවන්හිදී, ආපදා අවදානම් කළමනාකරණය මගින් දේශීය දැනුම හා සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමවේද ප්‍රවර්ධනය කළ යුතු වේ.
- (ඈ) ආපදා අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රමවේද ආර්ථික වශයෙන් ප්‍රශස්ත සහ සමාජීය වශයෙන් පිළිගත හැකි ඒවා විය යුතුය.

ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය පෙර සුදානම හා ප්‍රතිචාර දැක්වීම

16. දැනුවත් වූ සහ පුරෝකථනය කරන ලද හදිසි අවස්ථාවකදී, නම් කරන ලද එක් ආයතනයක් විසින් පැහැදිලි, කෙටි සහ කලින් ලබා දෙන්නාවූ අනතුරු ඇඟවීමේ පණිවුඩ ජාතික, ප්‍රාදේශීය හා ප්‍රජා මට්ටම්වලට බෙදා හැරිය යුතුය.

- (අ) පූර්ව දැනුම්දීමේ සහ හදිසි ප්‍රතිචාර පද්ධති ජාතික, කලාප, ප්‍රාදේශීය හා ප්‍රජා මට්ටමේදී මෙහෙයුම් තත්ත්වයේ සහ නිරන්තර පරීක්ෂාවට ලක් කර පවත්වාගෙන යා යුතු වේ.
- (ආ) පූර්ව දැනුම්දීමේ පද්ධතිය, කලාපීය ජාලයන් හා සේවා සපයන්නන් සමග අන්තර්ග්‍රහණය කර තිබිය යුතුය.
- (ඇ) සුනාමි තර්ජනයක් ඇති වුවහොත්, තාක්ෂණික උපදේශක කමිටුවක් විසින් පුද්ගලයින් එම ප්‍රදේශයෙන් ඉවත් කිරීමට තීරණය කළ යුතු වේ.

17. ආපදාවක් අතරතුර හා ආපදාවකින් පසුව ව්‍යාපාර, සේවා හා ජීවනෝපාය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යන බවට සහතික කර ගැනීම පිණිස රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයේ සියලුම සංවිධාන, ආයතන හා ප්‍රජාවන් සඳහා ආපදා කළමනාකරණ සැලැස්මක් පවත්වාගත යුතු වේ.

18. මහජනතාවට දවසේ පැය 24 හා සතියේ දින 7 මුළුල්ලේම හදිසි අවස්ථා මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථාන, හදිසි ඇමතුම් මධ්‍යස්ථාන, හා අනෙකුත් යාන්ත්‍රණ හරහා ජාතික, ප්‍රාදේශීය සහ ප්‍රජා මට්ටමේදී හදිසි අවස්ථා සේවාවන් ලබා ගැනීමට හැකි වන ආකාරයේ යාන්ත්‍රණ ඇති කිරීම රජය විසින් සිදු කළ යුතු වේ.

19. හානි අවම කිරීම, සහනාධාර, පුනරුත්ථාපනය හා යළි ඉදි කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම්වල නිරතවීම සඳහා සිවිල් සමාජය, පෞද්ගලික අංශය හා ස්වේච්ඡා සංවිධාන විසින් සුදානම් විය යුතු අතර, එම ක්‍රියාකාරකම්වල නිරතවීමට ප්‍රථම අදාළ රේඛීය අමාත්‍යාංශවලින් අනුමැතිය ලබා ගත යුතු වේ.

- (අ) උසස් තාක්ෂණය හෝ සංවේදී බවින් ඉහළ සේවාවන් හෝ අවදානම් සහිත හෝ ආපදාවලින් බලපෑමට ලක් වූ පුද්ගලයන් හට සේවාවන් ලබා දීමට ප්‍රථම, අමාත්‍යාංශය හා අදාළ ආයතනවල මග පෙන්වීම යටතේ රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතන ක්‍රියාකළ යුතුය.

20. ආපදා ප්‍රතිචාර දැක්වීමට අදාළ වූ මෙහෙයවීම් සහ මග පෙන්වීම ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය සහ ඒ යටතේ වන ආයතන මගින් සිදුකළ යුතුය. ආයතන හා සංවිධාන විසින් හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිචාර පද්ධති, සැලසුම් සහ වැඩසටහන් නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

- (අ) ආපදාවෙන් බලපෑමට ලක්වූ පුද්ගලයින්ගේ සංඛ්‍යාව, අනන්‍යතාව හා අවශ්‍යතා පිළිබඳව තොරතුරු ඇගයීම හා කළමනාකරණය කළ යුතුය.
- (ආ) ආපදාවන්ට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට පිළිගත් හා බලයලත් ආයතනවල ස්වේච්ඡා සේවක ජාලයන් රැස්කර මෙහෙයවිය යුතු ය.
- (ඇ) බලපෑමට ලක්වූ පුද්ගලයන් හට ප්‍රමාණවත් හා සුදුසු ආහාර, ජලය හා සනීපාරක්ෂාව, වෛද්‍ය හා උපදේශන සහාය, රැකවරණය, ඇඳුම් සහ අනෙකුත් අවශ්‍යතා නිසි කලට ලබා දිය යුතු ය.
- (ඈ) ජාතික ආරක්ෂාව, භාණ්ඩ හා සේවාවන්ගේ ගුණාත්මකභාවය සහතික කර ගන්නා අතර. ජාත්‍යන්තර දේශසීමාවලදී භාණ්ඩ හා සේවාවන් භාර ගැනීමද ඇතුළුව, ජාත්‍යන්තර සහය ලබා ගැනීම වඩාත් වේගවත් කළ යුතු ය.
- (ඉ) ආපදාවන් හේතුවෙන් හානියට පත්ව ඇති පොදු උපයෝගීතා සහ අත්‍යවශ්‍ය සේවාවන් ප්‍රකෘතිමත් කළ යුතු ය.
- (ඊ) ආපදාවලින් අනතුරුව ඇතිවිය හැකි සෞඛ්‍ය උවදුරු වළක්වා ගත යුතු ය.
- (උ) ආපදාවට ලක් වූවන්, අභ්‍යන්තරික අවතැන්වූවන්, අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයින්, හානි වූ හා නැති වූ දේපළ ආදිය පිළිබඳ තොරතුරු ලබා දීමට හා පවුල් සම්බන්ධතා ප්‍රකෘතිමත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු ය.
- (ඌ) තුවාලකරුවන් හඳුනාගැනීම හා ප්‍රතිකාර කිරීම කළ යුතු ය.

21. ආපදාවන්ට ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ දී -

- (අ) අවශ්‍ය කරන අවස්ථාවන්හි දී, ආපදාවන්ගෙන් විපතට පත් ළමුන්හට අඛණ්ඩ අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රවේශය ලබා දිය යුතු වේ.
- (ආ) විපතට පත්වූ පුද්ගලයින් යථා තත්ත්වයට පත්වීමේ මුල් අවධියේ දී ප්‍රලේඛන සේවාවන් පැවතිය යුතු වේ.
- (ඇ) බාධාවට ලක්වූ ජීවනෝපාය සහ වෙළඳපොළ පද්ධති ඉක්මනින් යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා විපතට පත්වූ ප්‍රජාවන්ට උපකාර සැපයිය යුතු වේ.
- (ඈ) අවතැන් වූ පුද්ගලයන් හා ඔවුන්ගේ දේපළ, සහ විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත පුද්ගලයන් හට සෙවීමේ හා භාර ගැනීමේ සේවාවන්, රැකවරණය හා ආරක්ෂාව ලබා දිය යුතු වේ.

- (ඉ) සහන මධ්‍යස්ථානවල සිටින පුද්ගලයින්හට වඩාත් දිගු කාලයක් එහි රැඳී සිටීමට අවශ්‍ය වුවහොත්, දිස්ත්‍රික් පරිපාලනය විසින් අමතර සේවාවන් සැපයීම සඳහා කටයුතු සැලසිය යුතු වේ.
- (ඊ) නැවත පදිංචි කිරීම සිදුකරන අවස්ථාවන්වල දී නිවාස, ප්‍රතිලාභීන්ගේ අවශ්‍යතාවලට අනුරූප වන පරිදි, ජාතික ප්‍රතිපත්තිවලට සහ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව ප්‍රවේශවීමේ හැකියාවන් සහ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල විය යුතු වේ. මිනිස් වාසයට සුදුසු මූලික පහසුකම්වලින් යුතු ස්ථානවල පමණක් ඔවුන්ගේ පූර්ණ සහභාගිත්වයෙන් නිවාස විසඳුමක් ලබාදීම සුදුසු වේ.
- (උ) දිගු කාලීනව සිදුකෙරෙන කටයුතු ද ඇතුළුව, විපතට පත් පුද්ගලයින්ගේ පශ්චාත් ආපදා කම්පනය සහ අනෙකුත් මනෝවිද්‍යාත්මක අවශ්‍යතා ඉටු කිරීම සඳහා උපදේශන සේවා පැවැත්විය යුතු වේ.
- (ඌ) ආපදා කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති, නීති සම්පාදනය සහ රෙගුලාසි මගින්, ඉන් මතුවන අවශ්‍යතාවලට ප්‍රතිචාර දැක්විය යුතු අතර, සමාජීය, ආර්ථික, යටිතල පහසුකම්, සහ පරිසරයට ආපදා මගින් සිදු වන්නාවූ බලපෑම අවම කළ යුතු වේ.

ආපදා අවදානම අඩු කිරීම සඳහා ඒකාබද්ධ ක්‍රමවේදයන් -

22. ආපදා කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ජාතික සහ පළාත් පාලන ආයතන සතුව ශක්තිමත් නීතිමය විධිවිධාන, නියෝග, ආයතනික ධාරිතාවයන්, තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ පද්ධතීන් තිබිය යුතු වේ.

23. බහුවිධ උපද්‍රව සඳහා ආපදා පැතිකඩ, ආපදාපාත්‍රතාව සහ අවදානම තක්සේරු කිරීම නීතිපතා යාවත්කාලීන කළ යුතු ය. අදාළ පාර්ශවයන් විසින් ආපදා වැළැක්වීම සහ බලපෑම අඩු කිරීම පිණිස ආපදාවන්ට ලක්වීමට ඉඩ ඇති ප්‍රදේශ හඳුනාගත යුතු වේ.

- (අ) අවදානම් විශ්ලේෂණය මගින් ආපදා, දිළිඳුකම සහ සංවර්ධනය අතර අන්තර්සම්බන්ධතා ඇති කළ යුතු ය.
- (ආ) ආපදා අවදානම අඩු කිරීම සඳහා විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ මෙවලම් හා ක්‍රමවේද තිබිය යුතු අතර, ඒවා භාවිතා කළ යුතුය.
- (ඇ) කාලගුණික විපර්යාස සඳහා අනුගතවීම ආපදා අවදානම අඩුකිරීමේ ක්‍රියාකාරකම්වල අන්තර්ගත විය යුතු ය.

24. සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන්, වැඩසටහන් සහ ක්‍රියාවලීන් සැලසුම්කරන සියලුම පාර්ශවයන් ආපදා බලපෑම තක්සේරු කළ යුතු අතර ආපදා අවදානම අඩු කිරීම එම සැලසුම්වල අන්තර්ගත කළ යුතු වේ.

(අ) ආපදා අවදානම අඩු කිරීම සඳහා අනුගතවීම ආපදා අවදානම අඩු කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම්වල අන්තර්ගත විය යුතු ය.

25. ආපදා බලපෑම අවම කිරීම පිණිස පළාත් පාලන ආයතන නිලධාරීන් සහ සැලසුම්කරණ බලධාරීන් විසින් ඉදි කිරීම් සහ සැලසුම්කරණ මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය කළ යුතු වේ.

(අ) ග්‍රාමීය, නාගරික, කලාපීය සහ ජාතික යන මට්ටම්වල සැලසුම්කරණ සහ සංවර්ධන ක්‍රියාමාර්ගයන්හිදී ආපදා අවදානම අඩු කිරීම පිණිස මාර්ගෝපදේශයන් සකස් කර තිබිය යුතු වේ.

(ආ) ආපදාවන්ට ලක්වීමට ඉඩ ඇති ප්‍රදේශවල ඉදිකිරීම් සඳහා ඉදිකිරීම් නීති සංග්‍රහ සහ මාර්ගෝපදේශ තිබිය යුතු අතර ජාතික භෞතික සැලැස්මද ඇතුළත් කරන ලද නාගරික සැලසුම්කරණ සහ සංවර්ධන පාලන ක්‍රියාවලීන්ට අන්තර්ගත කළ යුතු වේ.

(ඇ) ආපදා කළමනාකරණ ඉදිකිරීමේ ක්‍රමවේද භාවිතා කිරීම තුළින් ආපදාවන්ට ලක් වූ නිවාස සහ ජනාවාස ආපදාවලින් පසු යථා තත්ත්වයට පත් කළ යුතු වේ.

(ඈ) භෞතික සැලසුම්කරණය, යළි පදිංචි කිරීම සහ පළාත් පාලනය පිළිබඳ රජයේ ප්‍රතිපත්තීන් සහ මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුකූලව ඉඩම් පරිහරණ, වෙනත් තෝරාගැනීමක් නොමැතිව සිදුවෙන නැවත පදිංචිකිරීම් සහ පුනරුත්ථාපන නිර්ණායක මගින් ආපදා අවදානම අඩු කළ යුතු වේ.

(ඉ) ආපදාවන්ට ලක් වීමට ඉඩ ඇති ප්‍රදේශයන්හි ජීවත් වන ජනතාව නැවත ස්ථානගත කිරීම සඳහා ඔවුන්ගේ ජීවන රටාවන් සහ ජීවිකාවන් සැලකිල්ලට ගනිමින් ආරක්ෂිත ප්‍රදේශ හඳුනාගැනීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ, සැලසුම් සහ ක්‍රමෝපායයන් තිබිය යුතුය.

(ඊ) ආපදාවන් හේතුවෙන් හානියට පත් වූ පොදු සහ පෞද්ගලික යටිතල ව්‍යුහයන් සහ දේපළ පිළිගත් ඉදිකිරීම් නීති සංග්‍රහ සහ මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුව පුනරුත්ථාපනය කිරීම සඳහා රජය විසින් රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ සිවිල් සමාජ සංවිධාන සමග හවුල්ව කටයුතු කළ යුතු වේ.

(උ) ආපදා නිවාසකරණයේදී ජාතික නිවාස ප්‍රතිපත්තියේ යෝජිත නිවාස ප්‍රතිපත්ති ක්‍රමවේද අනුගමනය කිරීමත් විශේෂයෙන් ඉඩම් පරිභෝජනය උපරිම කිරීම සඳහා සහාධිපත්‍ය දේපළ සංවර්ධනයට ප්‍රමුඛතාව දිය යුතු වේ.

26. ආපදාවන් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා පිහිටුවා ඇති පාර්ශවයන් අතර අවදානම පවරා දීම හෝ බෙදා ගැනීම සඳහා යාන්ත්‍රණයන් තිබිය යුතුය.

(අ) හානියට පත් දේපළ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම, පුනරුත්ථාපනය/ අලුත්වැඩියා කිරීම සහ අනෙකුත් ප්‍රතිස්ථාපන කාර්යයන් සඳහා ජාත්‍යන්තර ආයතන, රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශයේ මූල්‍ය ආයතන, සිවිල් සමාජ සංවිධාන සහ ආපදා පවරාදීමේ යෝජනාක්‍රම මගින් සහනදායී කොන්දේසි යටතේ මූල්‍ය සහයෝගය ලබා ගැනීම සඳහා යාන්ත්‍රණයක් තිබිය යුතුය.

27. උපද්‍රවකාරී තත්ත්වයන් ඇති කිරීමට හේතුවන ආකාරයේ ක්‍රියාවන් සිදුකරනු ලබන ආයතන හෝ පුද්ගලයින්ට එරෙහිව නීතිමය පියවර ගැනීමට ආපදා කළමනාකරණ බලධාරීන්ට හැකියාව තිබිය යුතුය.

(අ) ආපදා අවම කර ගැනීම සහ ආපදා අවදානම් සහිත ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම අවම කර ගැනීම සඳහා නිවාස තාක්ෂණය, දැනුම ලබාදීම සඳහා වැඩසටහන් දියත් කළ යුතුය.

28. ආපදා ප්‍රත්‍යස්ථ මූල්‍ය ක්‍රමය

කාර්යක්ෂම මූල්‍ය අයවැය යාන්ත්‍රණ, හදිසි අවස්ථා ණය පහසුකම්, ස්වයංපාලනය හා ව්‍යසන රක්ෂණ ක්‍රමවේද තුළින් ආපදා ප්‍රත්‍යස්ථ මූල්‍ය ක්‍රම වර්ධනය කළ යුතු වේ.

29. පශ්චාත් ආපදා වැඩසටහන් සඳහා අරමුදල් ක්ෂණිකව යෙදවීමේ හැකියාව වර්ධනය කිරීම සඳහා මූල්‍ය ආපදා අවදානම් කළමනාකරණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වේ. යථාතත්ත්වයට පත් කිරීම හා නැවත ඉදි කිරීම සඳහා අරමුදල් යෙදවීම සහතික කිරීම සඳහා මූල්‍ය අවදානම පැවරීමේ යාන්ත්‍රණයක් සැලසුම් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වේ.

අධ්‍යාපන, පුහුණු හා වෘත්තීය සංවර්ධනය

30. සියළු මට්ටම්වලදී ආපදා කළමනාකරණය සිදුකරන සේවක මණ්ඩලය, අදාළ වගකීම් ඉටු කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අන්දමේ පුහුණුවක් ලබා තිබිය යුතු වේ.

31. පාසල්, තාක්ෂණික විද්‍යාල හා විශ්ව විද්‍යාල විෂයමාලාවලට ආපදා කළමනාකරණය අන්තර්ග්‍රහණය කළ යුතු වේ. සියළුම විධිමත් හා අවිධිමත් අධ්‍යාපන ක්‍රම විසින් ශක්තිමත් හා ප්‍රධාන ධාරාවට අයත් ආපදා කළමනාකරණ සංකල්ප කෙරෙහි දායකත්වය දැරිය යුතු වේ.

(අ) මූලික ප්‍රථමාධාර, කෘත්‍රිම ශ්වසනය ලබාදීම සහ අනෙකුත් හදිසි අවස්ථා ප්‍රතිකාර ලබා දීමට මහජනතාව සහ පාසල් සිසුන් දැන සිටිය යුතු වේ.

32. විශ්ව විද්‍යාල හා අනෙකුත් පර්යේෂණ ආයතනවල ආපදා අවදානම අවම කර ගැනීම සම්බන්ධ පර්යේෂණ සිදු කිරීම ආපදා කළමනාකරණ බලධාරීන් විසින් ප්‍රවර්ධනය කළ යුතු වේ.

(අ) ආපදා කළමනාකරණයට සම්බන්ධ වෘත්තීයයන්ගේ ධාරිතාව වඩාත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ශාස්ත්‍රීය ආයතන විසින් වැඩසටහන් දියත් කළ යුතු වේ.

(ආ) ආපදා ප්‍රත්‍යාස්ථ නිවාස ඉදි කිරීම සඳහා ඉදිකිරීමේ තාක්ෂණික ක්‍රමවේද හඳුන්වාදීමට වැඩසටහන් කළ යුතු වේ.

33. ආපදා කළමනාකරණයේ විවිධ පැතිකඩ සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා අවශ්‍යකරන දැනුම හා කුසලතා මාධ්‍ය සතු විය යුතුය.

සම්පත් සඳහා ඇති ප්‍රවේශය

34. මෙම ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සැලසුම සකස් කිරීමට මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශයෙන් අරමුදල් ඉල්ලුම් කරමින් ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය විසින් පාර්ශවකාර ආයතන සමගින් සම්බන්ධීකරණය කරනු ඇති අතර අරමුදල් රාජ්‍ය ආයතනවලට ලබා දෙනු ඇත.

35. සැලසුමෙහි දක්වා ඇති ක්‍රියාකාරකම් සිදු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, සිවිල් සමාජය හා පෞද්ගලික අංශය උනන්දු කෙරේ.

ක්‍රියාත්මක කිරීම

36. ආපදා කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයේ පරිපාලනමය පාලනය සහ සභාව විසින් සිදුකරනු ලබන ප්‍රතිපත්තිය මග පෙන්වීම යටතේ, ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මූලිකත්වය දරනු ඇත.

සමාලෝචනය සඳහා ප්‍රතිපාදන

37. යම්කිසි සංශෝධනයකට ලක් කරන තෙක් මෙම ප්‍රතිපත්තිය බලාත්මකව පවතිනු ඇත. මතුවන ගැටළු හා වෙනස්වීම් ආමන්ත්‍රණය කිරීමට ඇතිවන්නාවූ ඕනෑම බලවත් ආපදාවකින් අනතුරුව, සභාව විසින් ප්‍රතිපත්තිය හා ඊට සම්බන්ධ මෙවලම් සුදුසු පරිදි සමාලෝචනය කර සංශෝධනය කරනු ඇත.

mdHj j Kfhi kj ;J tk; nj hl Hghd Nj rpæf; nfhsj f

mduj j Kfhi kj ;J tj j pæfhd Nj rpæ ri g

mduj j Kfhi kj ;J t mi krR>
tj j pæh khtj j j >
nfhOKG - 7

ngHUsI f;fk;

	gf;fk;
KfTi u	1
Nehf;fk; kwWk; FwƒNfhs;	2
rl;l mbggi l fs;	3
FWf;F ntI;L nfhs; ffs;	3
nfhs; f \$wWf;fs;	8
tsqfi s mZ fig; ngwy;	14
mKygLj j y;fs;	14
kBha;T nj hl hghd VwghLfs;	14

mdHj j Kfhi kj;J tk; nj hl Hghd Nj rpa; nfhsi f

KFTi u

1. mdHj j Kfhi kj;J tj j pwfhd , yqi fapd; Nj rpa el gghl rp Ki wapd; Kf;fpa mqfkhf mdHj j Kfhi kj;J tk; nj hl Hghd Nj rpa; nfhsi f (nfhsi f) j pfof;wJ. , J , yqi fap; mi dti uAk; jhq;Ff;pdw , z qf;gg;l nfhsi ffs; kwWk; mdHj j Kfhi kj;J tj j py; , UeJ vj p;HghHf;fgg;Lk; tpi sTfs; Mf;patwi w Fw;gg;L;f;pdwJ. 2004 Rdhk; mdHj j k; kwWk; mz i kf;fhy nghUshj huj;J fF Vwg;Lk; ghj;g;G;f;f; s Fi wj j Yf;F ji l fshf , dq;fhz ggl;l ep;Wtdq;f;S;f;F , il apyhd nj hl HGfs; rkgej khd gpurpi dfs> , ulil nrawghLfs; vdg;twi w j Lggj wfh; XH mZ FK; i wnahdi w mdHj j Kfhi kj;J t Nj rpa nfhsi fapd; %yk; toq;f;gg;l;L;ssJ.
2. 2004Mk; Mz ;L , eJ rKj; j p; j j py; Vwgl;l Rdhk; p;F;g; g;pd;H , awi f mdHj j q;f;S; nj hl Hghd 2005Mk; Mz ;L ghuhS kdw nj up;T;f;FO mdHj j q;f;S; Kfhi kj;J tk; nr;t; j d; nghUl;L xU Nj rpa nfhsi f c Uthf;f;gg;l y; Nt; ;Lk; vd t; j e;J i u; j j p; Ue; j J mt; t; j kh; d nfhsi f; f; s mdHj j Kfhi kj;J tj j pwfhd Nj rpa ri g (ri g) c Uthf;f; Nt; ;Lk; d 2005Mk; Mz ;L 13Mk; , yf;f mdHj j Kfhi kj;J t r;l;l;k; (r;l;l;k) Fw;gg;L;f;w;J.¹ , j i d j ahuj; j nghOJ 2006Mk; Mz ;L K; j y; 2016Mk; Mz ;L ti uap; yhd fhygg;F; j p;f;f;h;f; k; p;f;T;K; ghJ fhgg;hd , yqi fi a Nehf;f; p vdw Mtz; j j p; d; (gh; j ti ugl; k) fb; 60 tpi sTf; i s c ss; l; f; f; AssJ. , J mdHj j Kfhi kj;J tj j pwfhd xU nray; Ki w top;f;hl; bahFK; (nray; Ki w top;f;hl; b) , e; j nray; Ki w top;f;hl; bap; d; g;u;f;h;uk; ri g ap; d; nray; f; k; vdw Ki wap; y; mdHj j Kfhi kj;J t mi k; r;hd;J rkgej ggl;l Kft;Hfs; kwWk; gq;f;L;gh;l; h;S;H;f;S; p; l; k; , Ue; j c ss; l; f; i s Ak; nt; s; p; a; L; f; i s Ak; ngww epi yap; y; nfhsi f xdi w c Uthf;F; t; j d; nghUl;L fyej hNyhri d nrawghLfi s Nkwnfhz ;l; J.
3. 2010 j pnrkgh 28Me; j p;f; j p mduj; j Kfhi kj;J tj ;J f;f;hd Nj rpa ri g mdHj j Kfhi kj;J tk; nj hl Hghd nfhsi fi a mq;f;f;f;uj; j J.
4. nfhsi f;f;f;hd r;l;l;uj; p;ahd mbggi l> , yqi fapd; mdHj j Kfhi kj;J t el gghl rp Ki wfh;hd Vi da rfy Kf;f;pa mkrq;f;shf r;l;l;Nk; fhz gg;L;f;w;J. Vi da Kf;f;pa mkrq;f;S;f;F gq;f;S;g; nr;t; j wF nfhsi f vj p;HghHf;f;gg;L;f;pdwJ. , twWs;

1. 2005 Mk; Mz ;L; 13 Mk; , yff , yqi f mduj; j Kfhi kj;J t; r;l;l;k> gF; j p 4

gpd;tUtdTk; c s s l q f k; Nj rpa mdHj j Kfhi kj ; J t j p l i k;
(NDMP); Nj rpa mtrufhy nrawghl ; L j j p l i k > rfy mi krR
 fS f f k h d mdHj j Kfhi kj ; J t j p l i q f s > murhqf j p i z f;
 fsqfs > mur \$ l ; L j j h g d q f s > Vi da j p l i q f s > epforrj ;
 j p l i q f s ; t o p f h l b f s > fhz p gadghl ; L j p l i k p l y ; kwWk;
 c s @ u h l ; r p k d w q f s ; Nghdwtw w p d ; r l i q f s > n f h s i f f s >
 Vi da t p a q f i s n g h W g N g w f p d w e W t d q f s ; v d g i t , y q i f a p y ;
 mdHj j Kfhi kj ; J t k ; n j h l H g h d t p i s T f S f F N e u b a h f T k >
 k i w K f k h f T k ; j k J g q f s p g g i d e y f k ;

5. mdHj j , l H f i s j h f ; F g g p b f ; f f ; \$ b a j h f T k ; g h J f h g G
 k p f ; f j h f T k ; , y q i f j p f o t j w F v t ; t i j k h d t p l a q f i s
 N k w n f h s s N t z ; L k ; v d g j n j h l H g p y h d c a h k l i ;
 \$ l ; h f , f n f h s i f j p f O n k d v j p H g h H f ; f g g L f p w J . r p y
 m k r q f s ; V w f d N t e i l K i w a p y ; c s s d . V i d a t w w p w F
 N k y j p f f h y K k ; K a w r p f S k ; m t r p a k ; , f n f h s i f f F
 t Y T l ; L k ; n r a y f S f f h d t p u t h d K f h i k j ; J t V w g h L f s >
 n g h w p k i w f s > n g h W g G f s > N e u r r l i f q f s ; N g h d w t w i w N j r p a
 m d H j j K f h i k j ; J t j p l i k ; j h g j ; J s s J .

6. 2010 , y q i f m u r h q ; f j j p d ; m g p t p U j j p f ; n f h s i f t i u T r ;
 r l i f k h d v j p H f h y j j p w f h d n j h i y N e h f F k ` p e j r p e j i d
 A l d ; , i z e J n r y ; t j h f , f n f h s i f f h z g g L f p d w J .
 m d H j j , l H f i s K i w a h d t i f a p y ; K f h i k j ; J t k ; n r a t j d ;
 % y k ; N j r j j p w n f d x U g h J f h g G i l a f y h r h u j i j N j h w W
 t p g g j w f h d i k a k h f , J f h z g g L f p d w J . r k g e j g g l i ;
 r l i q f i s t Y g g L j j y > f h z p f s p d ; g p i o a h d g a d g h l i l
 F i w j j y > n g h J k f f S f F g a p w r p i s A k ; t p o g G l i y f i s A k ;
 t o q F t j d ; % y k ; m d H j j q f s h y ; V w g L k ; , o g G f i s f ;
 F i w j j y ; M f p a d n j h l H g p y ; g y t p l a q f i s , J N f h u p
 e p w f p d w J . 2 N k Y k ; 2005 – 2015 f h d n r a Y f f h d f p A n f h t i u T r ;
 r l i f k ; c s s l q f y h f r p w e j r H t N j r e i l K i w f i s A k ;
 m w p t p f ; f f f ; \$ b a j h f , f n f h s i f f h z g g L f p d w J . l f f p a
 e h L f s ; n g h J r r i g a p y ; m q f f f u p f ; f g g l i m d H j j q f s i y ; , U e J
 e h L f i s A k > k f f i s A k ; j h f ; F g g p b f ; F k ; j d i k k p f ; f t H f s h f
 f l b n a O g G j y ; n j h l H g p Y k ; , J F w g g p L f p w J .

Nehffk; kwllk; Fwffl fhs;

- 7. mdHj j q f s i y ; , U e J g h J f h g g h d , y q i f i a
 c U t h f ; F t N j , f n f h s i f a p d ; N e h f ; f h F k ;
- 8. mdHj j q f s i y ; , U e J , y q i f k f f s p d ; n r h j J f f s p s ; k w W k ;
 R w w h l y ; v d g t w i w r l i j j p w F V w g g h J f h g g J , j d ;
 N e h f ; f k h F k ;

2. k` p e j r p e j i d v j p r f h y N e h f ; F > 2010 > m j j p a h a k ; 7 > g F j p 7.1

rlj mbggi lfs;

9. , rrl:ljj pd; fb; mdHjj Kfhi kj:Jtjjpw:fhd Nj rpa nfhsi f kwWk; epfornj; jpl:lqfs; gpd:tUtdtwi w toqff; \$baj hf , Ujj y; Ntz :Lk :

m. mdHjjjjjy; , UeJ r%fj:jjAk; Rwwhli yAk; ghJfhjj y; mdHjjjjjpdhy; ghj pf:fggl:l gpnj rqi s Ngz jggJfhggJld; mgptUjj j nraj y;

M jahhepi y> jLjj y> nghWgGf; \$wy> eptuz k> kbeHkhz k> GdHtho:T Mfpatwppd; epkjj k; gaDWj pkrf: ti fapy; tsqfi s gadgLjj y;

, . mdHjj qfsy; , UeJ jki k ghJfhfff; \$batHfshf kffi s khwWk; ti fapy; mtrpakhd gapwrpfi sAk> tpgGily; epfornj jpl:lqfi sAk; NkkgLjj y;

<. mgha Kfhi kj:Jtk> mdHjj Kfhi kj:Jtk; kwWk; jz jgg ei lki wfi s gpnahfjj y; Mfpad nj hl Hgy; mdHjj qfspdhy; ghj jgg l af; \$ba gpnj rqi s y; thofpdw kffsJ Mwwy:fi s flbnaOgj y;

2. mdHjjjjpw:Fg; gpd:duhd eptuz qfs> k&; ngWi f kwWk; GdHtho:T nrawghLfi s NkkgLj:Jfdw mlj Nti s mdHjjjjpw:F Kdduhd jpl:lp y> jahhepi y> kwWk; jz jjj y; nrawghLfi sAk; NkkgLjj y;

FWff ntl nfhsi ffs;

10. Fi wej sthd mdHjj mghak; vDk; nghOJ mJ mdHjjk; nj hl Hgy; Fi wthd ghj jggWk; jdi k - mj pfs ty; jhf:Fggpbf:Fk; jdi k Mfpatwi w Fwrf:Fk; , jid mi ltj wF gpd:tUk; FWffntl:Lf; nfhsi ffi s fUjjw; nfhz :L Ki wahd mZ FKiwfi s Nkwnfhs:tJ mtrpakhFk;

gyNtW Nehffqfs;

11. gyNtW Nehffqfi s nfhz :Lss mdHjj Kfhi kj:Jtjj y; gyNtWgl:l kwWk; xdnwhnl hdW nj hl HGgLk; gy Nehffqfi s ftdjj y; nfhs Ntz :Lk; mtwwy; gpd:tUk; tpaqfs; cssl qFfdwd.

m kdj d> , awi f kwWk; nj hopy;El gk; Mfpa %d;W fhuz p
fs;pfshy; VwgLk; gyNtWgl;l mdHj j qfs; nj hl Hghd gyNtWgl;l
mdHj j NeuTfi sf; fUj j w; nfhs:Sj y;

I. , awi f mghaqfs; Rwwhl y> c apudqfs> nrhj ;J ffs;
Kj yhdttwppwF , awi f mduj j mghaqfs; mrRWj j yhf
mi kfjdw.3

II. khdp l c ej ypyhd mghaqfs; , awi f> nj hopy; El gk;
myyJ , i t , uz bYk; kdj j i yaLfshy; VwgLk; mduj j qfs;

III. nj hopy; El g mghaqfs;

M. , aej pf; NfshWfshNyh myyJ kdj dJ j i yaLfshNyh
nj hopy; El gk; rhueJ VwgLk; mduj j qfs;

, . mdHj j qfS fF Kdduhd mdHj j qfspd; Nghj hd
mdHj j qfspd; gpdudhd gyNtWgl;l rej hggqfsy; mdHj j
ghj gGffi s j Lj j y> j z j j y> Kddhaj j k> mtru epi yi kfspd;
Nghj hd nrawghLfs> epthuz k> GdHtho:T> GdhepHkhz k> kSha:T
vdgtwi w Nkwnfhs:Sj y;4

< . mj j patra Nri tfs> tsjkz ;lytpay> khdp l > r%f Nri tfs;
c l f l i kgG trj pfs> mwpt;l y; gapwpp Rfhj huk> tptrhak>
ghJ fhgG> eH Kfhi kj j Tk> #oy> fhyeji y khwwqfs> efu
Kfhi kj ;J tk; Nghdw gyNtW gupTfS l d; xUq;fpi z gi g
VwgLj j y;

c. Nj rpa kl;l j j pyhd kf;fs; epWtdqfs> j dpahHJ i w> rptiy;
r%f k> rHtNj r r%f k> nghJ kf;fs; Kj yhNdhi ug; gqNfwfr;
nraj y;

C. khfhz > kht;l;l> fpuhk mYtyu; gupTfs; c l gl , yqi fapd;
xl;Lnkhj j khd vyi y> j i u> fl y> thdk; c l gl rHtNj r guphej pa
kwWk; Nj rpa ghHl tfs; c ssl qFk; gyNtWgl;l gupNj r qfs;

v. FWqfhy> eLj j ufhy> eLz ;l fhy vdw mbggi l apy; gy
Nehf;Fj ; j pl;l qfi sj ; j pl;l kpl Yk; kwWk; j Hkhhdj j Yk;

3. gyNtW ti fahd mduj j qfi s , r;l;l k; ti uaWffjdwJ.

4. ri gahdJ , Ugj j uz L tpl aqfS fF nghWgghd mi krrufi sf; nfhz LssJ.
(r;l;l k> gFj p 3.T <)

\$I LgnghWgG.

12. mdHj j qfs;pd; mbggi l j; j di ki a fUj j py; nfhz :L Nehf;F i fapy; xU j dp mi kgG khj j pkyy mi dtUk; mz pj :uz :L mdHj j mghaqfi s Fi wggj wFk> ghJ fhgghd fyhrhunkhdi w c Uthf;Ftj wFk; nghWgGi l athfshf fhz ggLf;pdwdH. Fwggghf;
- m. murhq;fk> mur rhHgw w epWtdk> j dpahH Ji wapdh fy;tp apayhsHfs> C l fk> kj mi kgGfs> Vi da mi kgGfs> j d;egH mi dtUf;Fk; mdHj j Kfhi kj ;Jtk; nj hl Hgy; \$I LgnghWgG fhz ggLf;pdwJ. Nj rpa nfhs; i f gz ;gGi ufS fF mi kthf eleJ nfhs;f;pdw mNj Nti sa py; xUq;fpi z eJ xUtUl d; xUtH fyej hNyhrj ;J> \$I bi z eJ el f;ff;\$ba nghWgGfS k; fhz ggLf;pdwd.
- M. mdHj j j j ;pdhy; VwgLf;pdw , l Hfi sf; Fi wggj wFk; j hf;Fg; gpbf;Fk; j di ki a fl ;bnaOgGtj wFkhd Kaw;r;fpi s mur> murrhugww epWtdq;fs> j dpahh; Ji wapdh> fy;tpkhd;fs> C l f;f;fs> kj mi kgGfs; kwWk; r%fk; vdgd Nkwnfhs;s Ntz ;Lk;
- , . ghJ fhgghd fyhrhuk; Rakhf klz nl Ok; kdggghq;F Mf;patwi w c Uthf;ff; \$baj hf c wrhf;ggLj j f; \$baj hf , i l aLfs; fhz ggl y; Ntz ;Lk;
- <. Nj rpa kwWk; g;puhej ;pa kl;l mgha j hf;f msTf;sp;d; Kd;Dupi kf;fi ka rkgej ggl;l mur j hgdq;fs;pd; xUq;fpi z g; Gl Dk> nts;ggi l j j di kAl Dk; j dpahu; j hgdq;fs> mur j hgdq;fs> r;tpy; r%fk; vdgd mduj j Kfhi kj ;Jtk; nj hl ughd j ;l;l qfi s j ahuj ;J ei l Ki wggLj j y; Ntz ;Lk;
- c. mur kwWk; j dpahH gq;fhz i kfs; Kf;f;raj ;Jtk;f;f;d.

13. rkj ;Jtk> NtwWi k cssl fFj y;

- m. epfof; \$ba Mgj ;Jfs; kwWk; mdHj j qfs; Mf;patw;pd; fLk; j di k> ghj ;gGwK; j di k Mf;patwi w mbggi l ahff; nfhz :L epWtdq;fs; myyJ Kf;thfs; tsqfi s , yf;f;f;l Ntz ;Lk;
- M. mdHj j qfs;pdhy; ghj ;f;f;gg;l;l kf;fs;J> , dk> ghy; epi y> rka ek;g;f;f;fs> Mwwy;fs; myyJ Vi da j d;gg;l;l mkrq;fs; vJthf , Uej hYk; c j t;f;fi sAk; j fty;fi sAk; ngwWf; nfhs;tj w;fhd rk c upi k mthfS fF cz ;L.

. . Xuqf;l;l ggl;l kf;fs; t;Nrl Nji tAi l NahH myyJ ghj ggGWk;
epi yayy; thogTHfs; kwWk; mqftbHfs> rNu~;l gpi [fs>
Nehahs;pfS> fHgg;pdg; ngz ;fs> gpi s fs> , l kngaHej kf;fs;
Mf;NahH nj hl Hgry; t;Nrl gup;lyi dfi s nrYjj f; \$baj hf
mdHj j Kfhi kj ;J tk; j pfoNtz ;Lk;

<. ghy; epi y rkj ;J tji j c Wj ;ggLj j f; \$baj hfTk> Fw;ggghf
ngz ; gpi s fi sAk> ngz ;fi sAk; tYT;l;l f; \$bai j c Wj p
nraaf; \$baj hf mdHj j Kfhi kj ;J tk; , Ujj y; Ntz ;Lk;

c. t;Nrl khf mdHj j q;fs; nj hl Hghf mwpT;l;Ltj w;fhf nrawgl
mj p;fhuk; c ss epWtdq;f;spdh; epforrj j pl;l q;fs;
jahup;f;fggLk; vdgJ;l;d; mdHj j Kfhi kj ;J t epi yayj ;pdhy;
mwpT;l;Ltj w;fhf Nj rpa kwWk; gupNj r Nji t fi s cz HeJ
mej epforrj j pl;l q;fS f;F trj pasj j y;

14. ntsggi l j ; j di k kwWk; nghWgGf; \$wy;

m. Fw;jj mduj j j j j c z uT;l;Lk; ti fapYk> nghWgGf; \$Wk;
ti fapYk> mg;tpUjj p epforrj ; j pl;l q;fi s mduj j
Kfhi kj ;J t mi krRk; mj d; f;Oss epWtdq;f;S k;
c Uthf;Fj y; Ntz ;Lk; Nj rpa c gNj rpa kl;l q;f;sp;
, dq;fhz ggl;l cz hT;l;ly; Nji t fi s mdhjj Kfhi kj ;J t
kjj pa epi yak; c Uthf;Fk;

M. mdHj j Kfhi kj ;J tkhdJ rfy kl;l q;f;spYk; gq;FgwWj y;
Ki w> ntsggi l j j di k> nghWgGf; \$wf; \$ba j Hkhdj j j
Nkwnfhssy; Mf;patwi w c s;sl f;f;aj hf , Ujj y; Ntz ;Lk;
rfy rej Hggq;f;spYk; nghWgGf;\$wf; \$badthfTk> ntsggi l j ;
j di kkp;f;j hfTk; mur epWtdq;f;S; , Ujj y; Ntz ;Lk; Nji t-
fi s , dq;fhz y> tsq;fi s gq;f;plj y> epi pi a Kfhi kj ;J tk;
nraj y> rkj ;J tkhd Nri t fi s toq;Fj y; Mf;padTk; , twWs;
c s;sl q;Fk;

. . mduj j j j hy; ghj ;ggi l af; \$ba r%f;q;f;S f;F j pl;l kpl y>
j Hkhdq;fi s Nkwnfhssy> ei l Ki wggLj j y; kwWk; mdHj j j ;
J;l;d; nj hl HGi la NkwghHi t nrawghLfs; Kj yhd twwpy;
gq;FgwWtj wFk> j kJ gq;f;sp;gpi d ey;Ftj wFk; c upi kAz ;L.

Fwggghf nghJkffs; gqFgwwf; \$ba jftyfis mthFSfF
toqff; \$ba tjjjpYk; jki k jhfFfjdw tlaqfs;
njhlHgpyhd jHkhdk; Nkwnfhssy; nrawghlby; gqfL
ghl:hsHfs; gqFgwwf; \$ba tjjjpYk; mur eWtdqfs;
jftyfis toqf Ntz Lk;

<. VjhtNj hU mdHjjjjwF KddH mF;Fwj j mdHjjjjpdhy;
Vwglf;\$ba mghaqfs; njhlHghd jftyfs> Nri tfs>
fhz ggLk; trj pfs; njhlhghfTk> mdHjjjjpd; gddH jki k
kls; mi kjJf; nfhs;tjwfhf fhz ggLk; trj pfs; Nghdw
jftyfis ngwWf; nfhs;tjwfhd cupi k nghJkffSfFk>
Fwggghf mdHjjjjpdhy; ghjggi laf; \$ba guNjrqfsy;
thofjdw kfFSfFk; czL. , twWs; cj huz khf
Mtz ggLj j y; kwWk; fhgGWj p Nri tfs; Nghdwd csslqFk;

c. mdHjjjJld; njhlHGila jftyfSk> tofhlbfSk;
Fwggpl: Neu jwF fpi lggJld; , yFthf GupeJ nfhsf;
\$baj hfTk; , Ujj y; Ntz Lk;

C. mdHj j ti uglqfs> mgha NjhwwgghlLf; FwggGfs> etld
fUtpfs> Ki wfs> Mfjad gqfLghl:hsHfSld; gfjuggl y;
Ntz Lk;

15. kpf; nghUjj khd rpwgghd ei lKi wfs;

m. , yqi fapd; Nj rpa #oi kTfSfF xjJgNghff; \$ba tjjjjy;
rhtNj r KdndLgGfs> juhjuqfs> cl dgbfiff; s;
MfjatwWfF , z qff;\$baj hf mdHj j Kfhi kjJtk; , Ujj y;
Ntz Lk;

M. mdHj j Kfhi kjJt fUtpfSk; Ki wfsk; fhyjjwF Vww
j hfTk; kpf etldjJtkhdj hfTk; , Ujj y; Ntz Lk;

, . mdHj j mgha Kfhi kjJtkhdJ nghUjj khd rfy
rejHggqfsYk; cs@H kffsJ mwT kwWk; ghukgupa
Ki wfs; Mfjatwi w NkkgLj j f; \$baj hf , Ujj y; Ntz Lk;

<. mdHj j mgha Kfhi kjJt mZ FKiwfshdJ nghUshj hu
nryTr; rpfdkpf:fj hfTk; r%f uj pahf VwWfnfhssf;
\$baj hfTk; , Ujj y; Ntz Lk;

nfhsl f \$wWfs;

j ahH epi y kwWk; gj pjsj j y;

16. ed:F mwpaggl:l myyJ vj pT\$wgg:l mtru epi yi kfspd;
nghOJ nj spthdJk> Jsspaj; j di kkpffJkhd Kd;
vnrupfi f jfty:fi s Nj rpa> guhej pa kwWk; r%f kl:l qfs:py;
mj wnf d Fwj nj hJ ffggl:l xU epWtdNk toqFj y; Ntz :Lk;

m. Kdndrrupfi f kwWk; mtru ti f \$Wk; Ki wfshdJ Nj rpa
guhej pa guNj r r%f kl:l qfs:py; Ki wahfTk; nj hl HrrpahfTk;
, aq:Ffjdwj h vd guNrhj pfffggl:bUj j y; Ntz :Lk;

M. Kdndrrupfi f Ki wfshdJ guhej pa kwWk; rutNj r ti y
ai kgGfs; kwWk; Vi da Nri t toq:FeHfs; MfpNahUI d;
xUqfpi z ffggl:bUj j y; Ntz :Lk;

, . Rdhkp nj hl Hghd mrRWj j y; vOfjdw nghOJ kff: s
nts:NawWtj wfhd j Hkhdj i j nj hopyEl g MNyhri df:FO
vLj j y; Ntz :Lk;

17. mdHj j j j pd; nghOJ k; mdHj j j j pd; gpd:dUK; rfy mur kwWk;
j dpahH Ji w mi kgGfs> r%f qfs> nj hl Hrrpahf j kJ
mYty:fi sAk> Nri t fi sAk> thothj huj i j Ak; Nkwnfhs:ti j
c Wj pggLj j f; \$ba tj j j j y; mdHj j Kfhi kj Jt j pl:l k;
, Uj j y; Ntz :Lk;

18. mtrufhy nrawghL epi yaqfs> mtrufhy mi ogG epi y
aqfs> Vi da nghwKiwfs; %yk; 24 kz tj j j j y qfs; kwWk;
7 ehlf s; mbggi lary; Nj rpa kwWk; c gNj rpa kl:l qfs:py;
mtrufhy Nri t fs; nghJkffS f:F fpi lfff; \$ba
tj j j j yhd nghwKiwfi s murhqf k; nrawgLj j Ntz :Lk;

19. mt;tj kh d nrawghLfs:py; <LgLtj wF KddH rkgej ggl:l
mi krRfs; kj j pa murhqf mi krpd; , z ffj :Jl d; j hffq;
fi sj; j z tj j y> ept huz k> GdHtho:T> GdheHkhz r; nraw
ghLfs; Mfpatwwpy; <LgLtj wF j ahuhf rpt:py; r%f k> j dpahH
Ji wapdH> nj hz :lH mi kgGfs; j ahuhf , Uj j y; Ntz :Lk;

m. nj hopyEl gj j j j y; c aHej myyJ mj pf c z h:TGHtkhd
Nri t fi s myyJ Mgj Jf:Fsshff; \$ba myyJ mdHj j
ghj pggf:fS f:Fsshd egHfS fF Nri t fi s toqFtj wF
KddH Fwpggl:l Nj rpa mj pfhu ri gfs:pdhy; mej Nri t
toqFk; epWtdqfs; mDKj pfffggl:y; Ntz :Lk;

20. gpd:tUtdtwi w Nkwnfhs:tj wF Kd:dH mtru nghWgGf; \$Wk; Ki wfs> j pl:l qfs> epforrj: j pl:l qfs; Mfjai t rkgej ggl:l epWtdqfspl Kk; mi krRf:fspl Kk; , Uj j y; Ntz :Lk;:

m. mdHj j j j pdhy; ghj pf:fggl:l j dgggl:l tHfsJ Nj i tfspd; msT> mi lahsk; nj hl Hghd kj pggLfs; kwWk; Kfhi kj :J t j fty:fs;

M. mqf:ffuf:fggl:l Jk> mj pfhuks:pf:fggl:l Jkhd nj hz :l H mbggi l apyhd ti yai kgi g mz ij pl:l y;

, . ghj pf:fggl:l kf:fs fF Nghj pa mstpYk; nghUj j khd Ki w apYk; Neuj j wF Vww ti faYk; cz T> eH> Rfhj hu trj pfs> kUeJfs> MNyhri d cj t pfs> FbapUgGfs> cil kwWk; Vi da Nj i tfi s cl dbahf toqFj y;

< rHtNj r vyi y epi yaqfsy; , UeJ nghUI:fs; kwWk; Nri tfs; csslqfyhf cj t pfi sj; Juj ggLj :Jk; NghJ Nj rpa ghJ fhgi gAk> nghUI:fs; kwWk; Nri tfspd; juh- j uj i j Ak; c Wj p nraj y; Ntz :Lk;

c. mdHj j j j pdhy; ghj pf:fggl:l myyJ mopti lej mj j paht rpa Nri tfi sAk; nghJ ggadghl :L trj pfi sAk; kls:fl bai kj j y;

C. mdHj j j j wF gpd:dH vOk; Rfhj hu ujj pahd gurrpi dfi s j Lj j y;

v. mdHj j j j pdhy; ghj pf:fggl:l tHfs> c ssf , l k; ngaHeNj hu fhz hky; NghNdh; Kj yhNdh; ghj pf:fggl:l myyJ , of:fggl:l , oggLf; nj hl Hghd j fty:fi s toqFtJl d> FLkg c wTfi s kls:fl bai kj j y; Ntz :Lk;

V. fhaki lej tHfi s , dqfz :L r piri rasij j y;

21. mdHj j qfS fF ti f \$Wk; nghOJ gpd:tUtdtwi w Nkwnfhssy; Ntz :Lk;

m. mdHj j j j wF KfknhLj j ghj pf:fggl:l gpsi sfs; mtrpakhd rej Hggqfsy; nj hl Hrrpahf j kf:fhd fyt:pi a ngwWfnfhssy; Ntz :Lk;

M. ghj pf:fggl:l kf:fs; Mukg kls:ngWi ff; fhyggFj p:pd; nghOJ Mtz ggLj j y; Nri tfi s ngwWfnfhssy; Ntz :Lk;

. . ghj pf;fggl;l kffs; j kJ thothj huj j j fl bnaOgGtj wfhd
Jujj cjt pfi s ngwWfnfhs;tJld; rei j Ki wfi sAk;
ngwWfnfhssy; Ntz ;Lk;

< . l kngaHej kffs; kwWk; mthfsJ nrhj ;Jffs> t pNrl
Nj i tfi sf; nfhz ;l kffs; Mf;Nahi uf; fz ;Lgobj j y>
guhkuj j y; kwWk; ghJ fhj j y; nj hl Hghd Nri tfi sg; ngwWf;
nfhssy; Ntz ;Lk;

C . epthuz epi yaq;fs;py; j qf;pa;Uf;f;pdwtHfs; nj hl He;J k; Nkyj p
fkfhf mqNf j qf;Ntz ba epi yi k Vwgl ;l hy; mt;tj khd
Nkyj pf Vwghl ;L Nri tfi s kht;l ;l epHthfk; Nkwnfhss
Ntz ;Lk;

C . k;b;FbNawwqfi s nghWj j ti fa;py; mj d; nghUl ;L
epkhdp;f;fggk; tLfs; gadhs;pf;sp;d; Nj i tfi s fUj j py;
nfhz ;L fl ;l ggLtJld; Nj rpa rl ;l j j ;pd; gupfhuk; mj wNfw w j uh-
j uj j py; mi kej ;Uj j y; Ntz ;Lk; , t;tj khd tLfs; kpfTK;
ghJ fhgghd , l q;fs;py; khj j ;uNk fl ;l ggLj y; mtrpakhFk;

ghj pf;fggl;l kffs;J c st;pay; Nj i tfs; kwWk; mdHj j j j ;pwF
gpd;duhd kd tL Mf;patwi w fUj j py; nfhz ;L mthfS f;fhd
MNyhri d Nri tfs; toq;fggl y; Ntz ;Lk; , j d; nghOJ
elz ;l fhy Nj i tfs k; fUj j py; nfhs;sggl y; Ntz ;Lk;

vOf;pdw Nj i tfs; kwWk; mdHj j j j ;pdhy; r%fj j ;pwF nghUsh-
j huj j ;pwF> c l ;fl ;l i kgGf;F> Rwwhl Yf;F Vwgl ;l ghj ;gGfi s
Fi wfff; \$ba t; j j j ;py; mi t nj hl Hgpy; nghWgGf; \$Wk; ti f
a;py; mdHj j Kfhi kj ;Jt nfhsi ffs> rl ;l q;fs> xOq;F
tj ;pfs; Mf;pad , Uj j y; Ntz ;Lk;

mdHj j mghaqfi s Fi wffk; Kfkfhf xUq;fi z f;fggl;l Ki wfs;

22. mdHj j qfi s Kfhi kj ;Jtk; nraaf;\$ba t; j j j ;py; c Wj ;pahd
rl ;l Mi z fs> epWtd u; j ;pahd Mwwy;fs> j fty; kwWk;
nj hl hghl y; nj hopyEl gk; Mf;pad Nj rpa kwWk; c s;@uhl ;rp
kdw epWtdq;fs;pl k; , Uj j y; Ntz ;Lk;

23. gyNtW ti fahd mdHj j q;fS f;f;hf mdHj j Fw;gGfs>
ghj ;gGWk; j di kfs; kwWk; mgha kj ;ggLfs; Nkwnfhss;sggl ;L
mi t Ki wahf GJggpf;fggl y; Ntz ;Lk; mdHj j q;f;sp;dh;
ghj ;ggi l af; \$ba , l q;fs> , dq;fhz ggl ;L mtww;pd;
j hf;f;ji j Fw; j j ;ugg;pdHfs; j Lggj wFk> Fi wggj wFk;
el tbf; ffs; Nkwnfhssy; Ntz ;Lk;

m. mdHj j k> tWi k> mgptUj j p Mfjad mgha kj jggLfS l d;
\$l bi z ffggl y; Ntz lK;

M. tPQhd uJ pahd MuharrpF; fUtPfs; kwWk; Ki wfs; Nghdwd
mdHj j mghaqfi s Fi wfFK; nghUl L gadgLj j ggl y; Ntz lK;

, . mdHj j mgha j z jG nrawghLfshdJ fhyepi y
khww , i rthf;fj ;l d; xUqfpi z ffggl y; Ntz lK;

24. rfy mgptUj j p fUj j pl;l qfs; j pl;l kpl y> epforrj; j pl;l qfs;
kwWk; nrawghLfs; Mfjad mdHj j j j pdhy; VwgLk; j hf;fk;
kwWk; mdHj j mgha j z jG Mfjatwi w xUqfpi z j j
kj jggpl ggl y; Ntz lK;

m. mdHj j mghaj i j Fi wfFK; Kfkhf Nkwnfhs;sggLk; Kj yL
fS f;fhd nryTfs; kwWk; edi kfs; Mfjatwi w epWtdqfs;
gFggha;T nraj y; Ntz lK;

25. mdHj j qfs;pdhy; VwgLk; j hf;fj i j Fi wfFK; Kfkhf fl bl
kwWk; j pl;l kpl y; topfhl bfi s c s:@uhl rp kdw mj pfhupfS k>
j pl;l kpl y; mj pfhupfS k; gadgLj j y; Ntz lK;

m. j pl;l kpl ypy; mdHj j mghaqi sf; Fi wggj wFK; fuhkpa> efu
gpahej pa> Nj rpa kl;l qfs;py; mgptUj j prhH KdndLgGfi s
Nkwnfhs;tj wFK; topfhl bfs; gadgLj j ggl y; Ntz lK;

M. mdHj j q;f;spdh; ghj jG;GWk; epi yapy; c s;s , l q;f;spy;
epHkhz ggz pfi s Nkwnfhs;f;pd;w nghOJ fl bl k; rhHej
tj p fS k> topfhl ;bfS k; gadgLj j ggL t j l d; mi t efu
j pl;l kpl y> kwWk; mgptUj j p; fl ;Lgghl ;L nray; Ki wfs;py;
\$l bi z ffggl y; Ntz lK;

, . mdHj j j j pdhy; ghj p;f;fggl f;\$ba tL fS k> Fba;UgGfS k;
mdHj j j j j j hf;Fggp;bf;ff; \$ba mkrqfS l d; k;se;fkhz k;
nraaggl y; Ntz lK;

<. fhz jggadghL> t;Uggk; Nfhuj k;F;Nawwqfs; kwWk;
GdHtho;T newpKi wfshdJ ngsj f j pl;l kpl y> k;F;Nawwqfs>
c s:@uhl rp kdwqfs; Mfjai t nj hl Hghf
murhqfj j pd; nfhsi f fS f;FK> topfhl ;bfS f;FK; Vwg mdHj j
mghaqfi s Fi wf;ff;\$baj hf , Uj j y; Ntz lK;

c. topfhl bfs> j pl:l qfs; kwWk; c ghaqfs; Mfpad
mdHj j qfs pdhy; ghj iggi laf; \$ba gpaNj r qfs py; thofpdw
kffi s ghJ fhgghd , l qfs py; kls:FbakHj J tj wfhd
fhz pfi s , dqfhz f; \$badthfTk; mtHfsJ thofi fKi w>
thothj huk; Mfpatwi w fUj j py; nfhz :Lk; mi kj y; Ntz :Lk;

C. mdHj j qfs pdhy; ghj pf:fggl:l kffi s> j dpahUf:F nrhej khd
c l;fl:l i kgG trj pfs> nrhj :J f;fs; Nghdwtwi w fl:bl
tj pKi wfs; kwWk; topfhl bfs py; , z qf:fggl:l j d; gpfhuk;
Gdui kggj wfhf mur rhHgw w epWtdqfS l Dk; rpt py; r%f
mi kgGfS l Dk; murhqfk; gqfhz i ki a VwgLj j y; Ntz :Lk;

v. mduj j kls i kgG> kls:fl:l khdk; nj hl ughf Kdi tf:fggLk;
tli kgGf; nfhs: i ffs> j ej pNuhghaqfs py; Nj rpa tli kgG
Nfhl ghLfs; gpdgwwggly; Ntz :Lk; fhz iggadghl bwF mi ka
nj hl uL:F mgpt pUj j pf:F Kd:Dupi k toq:Fj y; Ntz :Lk;

26. mgha #oeji yi a j uggpdHfs; rpwgghf Kfhi kj :J tk; nraAk;
nghUl:L mtwi w khwWtj wF myyJ gfhTj wfhd
nghwpKi wfs; , Uj j y; Ntz :Lk;

rHtNj r epWtdqfs> mur kwWk; j dpahHJ i w epj p epWtdq;
fSpl k; , Ue:J rYi f mbggi l apy; epj p ulj pahd c j t pfi s
ngwWfnfhs:tj wfhd nghwpKi w , Uj j y; Ntz :Lk; NkYk; ghj pf;
fggl:l nrhj :J fi s kls epHkhz k; nra:tj wFk; myyJ mtwi w
j pUj :J tj wFk; kwWk; GdHtho:T nrawghLfi s Nkw:nfhs;
tj wFk; Vi da kls ngWi fr; nrawghLfi s Nkw:nfhs:tj wFk;
Vww tj j j py; mgha gupkhwwj; j pl:l qfs; , Uj j y; Ntz :Lk;

27. ghj fkh d epi yi kfS fF , l:Lmry:fpdw el tbf i ffi s
Nkw:nfhs:fpdw j dpggl:l thfs; myyJ epWtdqfS f:F vj puf
rl:l el tbf i ffs; vL:f:f; \$baj hf mdHj j Kfhi kj :J t
mj pfhuri gfs; , Uj j y; Ntz :Lk;

m. mdHj j qfi s j z ij j y; kwWk; mdHj j Mgj :J ss fl:l l qfs;
epHkhz pf:fgg Ltij Fi wggj wfhf tli kgG nj horyEl gk;
vdgtwi w toq:Ftj wfhd Nti yj j pl:l qfi s ei l Ki wg
gLj j y;

28. mdHj j qfS; nj hl Hghd ejj p Ki wfs; nrawj pwd; kpf:f ejj p tuT nryT nghwKiw> mtru mdHj j fhgGWj p Ki w Clhf mdHj j qfS; nj hl ughd rwejj ejj p Ki wfi s VwgLj j y;

29. mdHj j qfS f:Fg; ggd;duhd eprorrj j pl:l qfS f:fhf ejj pfi s cl dbahf gadgLj :Jk; Mwwi y tPlj j p nra:tj wfhf ejj p mdHj j Mgj :J Kfhi kj :J t eprorrj j pl:l qfi s ei l Ki wggLj j y; Ntz :Lk;

fy:tp gawrp nj hopy:thz i k tPlj j pfs;

30. rfy kl:l qfS pYk; mdHj j qfi s Kfhi kj :J tk; nra:fdw gz pafs; nj hFj papdUf:F j kJ fli kfi s nghWgGl d; epi wNtwWtj wF Vww tjj j j py; Nghj pasT gawrpfs; toqf ggl y; Ntz :Lk;

31. ghl rhi yfs> nj hopy:Elg fy:Y}upfs> gy:fi yf:fof qfS; Mfpatwwpd; ghl j j pl:l j j py; mdHj j Kfhi kj :J tk; xUqfpi z f; fggly; Ntz :Lk; rfy:tj khd Ki wrhHej kwWk; Ki wrhuhj fy:tp Ki wi kfs; mdHj j Kfhi kj :J tk; nj hl Hghd vz z f; fUf:fi s gupj hdggLj :J tj wFk; fhj j p kpf:fj hf khwwpai kgg j wFk; j kJ gqfS:pgGfi s eyf:Ntz :Lk;

m. Muk:gfi:l Kj Yj t pfs> , Uj a ulj pahd Kj Yj t pfs> mtru Kj Yj t pfs; Vi da mtru El gqfS; Mfpatwi w Nkwnfhs:sf; \$batHfshf nghJ kf:fS k; ghl rhi y khz tHfS k; j pfoNtz :Lk;

32. gy:fi yf:fof qfS; kwWk; Vi da Muharrp eWtdqfS; mdHj j mghak; Fi wj j y; nj hl Hghd Muharrpfs; Nkwnfhs:tij mdHj j Kfhi kj :J t mj pfhuri gfs; c wrhf ggl j j y; Ntz :Lk;

m. mdHj j Kfhi kj :J t j j py; <LgLf pdwtHfsJ nj hopy:thz i k kpf:f Mwwy:fi s tYggLj :J k; Kfkhf mj wNfww eprorrj ; j pl:l qfi s fy:tp eWtdqfS; ei l Ki wggLj j Ntz :Lk;

M. mdHj j qfS f:F <LnfhLf:Fk; tLfi s eHkhz pggj wfhf eHkhz nj hopy:Elg Ki wi a mwKfggLj j y; Ntz :Lk;

33. mdHj j Kfhi kj :J t j j pd; gyNtWgl:l mkrqfi s gupkhW tj wfhd mwTK; j pWDk; Cl fj :Ji wi a rhHej thfs; kj j pary; , Uj j y; Ntz :Lk;

tsqfi s mZ fgngwy;

34. , fnfhsi fi a ei l Ki wggLj ;J tj wfhd j pl ;j ;j j ahugg
j wFk; murhq;fj j pl kplUe;J eji pi a NfhUtj wFk; gq;fLghl ;l hsh
KftHfS l d; xUq;fpi z gi g mdHj j Kfhi kj ;Jt mi krR
Nkwnfhs;sy; Ntz ;Lk;

35. , j j pl ;l j j py; Fwggpl ggl ;Lss nrawghLfi s nghWgNgwgj wF
mur rhHgww epWtdq;fs> rptiy; r%fk> j d;pahH Ji w Mf;NahH
c wrhf;ggLj j ggLtu;

mKygLj j yfs;

36. mdHj j Kfhi kj ;Jt mi kr;rd; e;h;thf fl gghL> ri gapd;
nfhsi f uj ;pahd top;fhl ;l y;fs; Mf;patw;wpd; fb; Nj rpa
nfhsi f ei l Ki wggLj j i y mdHj j Kfhi kj ;Jt epi yak;
KdndLf;Fk;

kSha;T nj hl hghd VwghLfs;

37. , fnfhsi fahdJ j plUj j ggLk; ti u c ssthNw , Uf;Fk; xU
gp;uj hd mdHj j e;fo;T Vwgl ;l j d; gp;ddH> mj wF Vww t;ij j j py;
nghUj j khd nfhsi ffs; kwWk; rkgej ggl ;l fUt;f;fs;
Mf;patwi w kSha;T nra;J mtwi w j plUj ;Jk; gz pi a ri g
Nkwnfhs;S k;

National Policy on Disaster Management

National Council for Disaster Management

Ministry of Disaster Management,
Vidya Mawatha,
Colombo 07.

Table of Contents

Preamble	1
Vision and Objective	2
Legal Basis	2
Cross-cutting Principles	3
Policy Statements	6
Access to Resources	10
Implementation	10
Provisions for Review	10

NATIONAL POLICY ON DISASTER MANAGEMENT

Preamble

1. The National Policy on Disaster Management (the 'Policy') is a core component of Sri Lanka's national regime for Disaster Management. It articulates agreed overarching principles and preferred outcomes for Disaster Management in Sri Lanka. It also provides policy directives to address the issues such as inadequate co-ordination among stakeholders agencies, duplication of efforts and insufficient policy directives to reduce the human and economic impacts of disasters which were identified in the aftermath of the 2004 Tsunami and the other recent disaster situations.
2. The 2005 *Parliament Select Committee on Natural Disasters* recommended formulation of a national policy to manage disasters after the 2004 Indian Ocean tsunami. The *Disaster Management Act, No. 13 of 2005* (the 'Act') provides that the National Council for Disaster Management (the 'Council') shall formulate such a policy. ¹ Its preparation was the first listed of 60 outcomes for the period 2006-2015 under the document *Towards a Safer Sri Lanka: A Road Map for Disaster Management* ('the Road Map'). In accordance with the Road Map, the Ministry of Disaster Management, as Secretariat of the Council, led a consultative process to formulate the Policy with input and guidance from relevant agencies and stakeholders.
3. The Council approved the Policy on 28.12.2010.
4. The legal basis for the Policy, and all other core elements of Sri Lanka's Disaster Management regime, is the Act. The Policy is intended to complement the other core elements. These include: the National Disaster Management Plan (NDMP); National Emergency Operations Plan; Disaster Management Plans for every Ministry, Government Department and Public Corporation; and other plans, programs and guidelines. Laws, Policies and undertakings on other topics, such as land use planning and local government, also contribute directly and indirectly to Disaster Management outcomes in Sri Lanka.
5. The Policy is intended to be a high-level statement of 'how things should be' for Sri Lanka to be as resilient and safe as possible from disaster risks. Some components are already in place. Others will

¹ Sri Lanka Disaster Management Act, No. 13 of 2005, Section 4

need further time and effort. The NDMP, in particular, establishes detailed management arrangements, mechanisms, responsibilities and timeframes for actions to give effect to the Policy.

6. The Policy aligns with the Government of Sri Lanka 2010 Development Policy Framework, *Mahinda Chintana: Vision for the Future*. It calls for creation of a culture of safety of the nation through Systematic Management of Disaster Risks. It also calls for strengthened relevant laws; reduced land degradation; and reduced disaster losses through training and awareness for the public.² In addition, the Policy is informed by international best practice, including the *Hyogo Framework for Action 2005-2015: Building the resilience of nations and communities to disasters*, as endorsed by the United Nations General Assembly.

Vision and Objective

7. The vision of the Policy is a Sri Lanka safe from disaster.
8. The objective, in line with the Act, is to protect Sri Lanka's people, property and environment from disaster.

Legal Basis

9. Under the Act, the National Policy and Program on Disaster Management shall provide for-
 - (a) the protection of life of the community, property and environment from disasters and development and maintenance of disaster resilient infrastructure and economic development activities in disaster prone areas;
 - (b) the effective use of resources for preparedness, prevention, response, relief, reconstruction and rehabilitation;
 - (c) the enhancement of public awareness and training to help people to protect themselves from disasters;
 - (d) capacity building, among persons living in areas vulnerable to disaster, in relation to risk management and the application of disaster management and mitigation practices; and
 - (e) pre-disaster planning, preparedness and mitigation while sustaining and further improving post-disaster relief, recovery and rehabilitation capabilities.

²Mahinda Chintana Vision for the future, 2010 Chapter 7, Section 7.1

Cross-cutting Principles

10. Low disaster risk means low vulnerability—high resilience—to disaster. To achieve this requires a systematic approach with consideration of the following cross-cutting principles.

Multi-dimensional

11. Disaster Management should take into account several, intersecting dimensions, which include:
- (a) ‘multi-hazards’ consideration of all kinds of natural, human-induced, and technological events³.
 - (i) Natural hazard: Natural event beyond the control of human being threatening life, property and environment;
 - (ii) Human induced hazardous – situation created by the intervention of people in natural environment or technology or combination of both;
 - (iii) Technological hazards; dangerous situation created by the failure of equipment in the system with or without human interventions;
 - (b) ‘multi-phases’ before, during and after disasters (prevention, reduction, mitigation, preparedness, emergency operations, relief, recovery, rehabilitation and reconstruction and review);
 - (c) ‘multi-sectors’ integration across, *interalia*, emergency services, meteorology, human and social services, infrastructure, education and training, health, agricultural, defense, water management, environment, climate change, urban management and others;⁴
 - (d) ‘multi-stakeholders’ engagement of national public agencies, the private sector, civil society, the international community and the general public;
 - (e) ‘multi-locality’ covering international, regional and national perspectives through to provinces, districts and Grama Niladhari (local communities) across Sri Lanka’s entire territory — land, sea and air; and
 - (f) ‘multi-temporal’ planning and decision-making for the short, medium and long term.

³ The Act, defines various types of disasters.

⁴ The Council includes Ministers in Charge of twenty subjects the Act, Section 3. I. D..

Collective responsibility

12. The intrinsic nature of hazards means that all concerned, not just a single organization, have a role to play to reduce disaster risk and create a culture of safety. In particular:

- (a) Government, non-government, private sector, academic, media, religious and other organizations and individuals have a collective responsibility for disaster management. This includes a responsibility to coordinate and consult with each other, while complying with national security and policy directives;
- (b) Government and non-government organizations, private sector, media and religious organizations and communities should form the basis of efforts to reduce disaster risk and immediately recover from disaster;
- (c) Private Sector, Non-governmental and civil Society Organizations should plan and implement Disaster Management related programmes in a transparent manner, in close coordination with relevant government agencies at national and sub national levels, prioritizing the high risk areas;
- (d) Interventions should encourage a culture of safety and attitudes of self – recovery;
- (e) Public-private partnerships are important.

13. Equality, diversity and inclusion

- (a) Agencies should target resources based on severity of, and vulnerability to, potential hazards and disasters.
- (b) All people affected by disaster have equal rights to receive assistance and information regardless of ethnicity, gender, religious beliefs, ability or other personal attributes.
- (c) Disaster Management should give special consideration to marginalized groups and those with special needs or otherwise vulnerable, including persons with disabilities, senior citizens, the sick, pregnant women, children and displaced persons.
- (d) Disaster Management should ensure gender equality and in particular the empowerment of girls and women.
- (e) Special effort should be taken to prevent violence unlawful engagements against entire community during disaster situations.

14. *Transparency and accountability*

- (a) Ministry of Disaster Management and agencies under the Ministry should be made accountable to develop programmes to create awareness on specific hazards. Disaster Management Centre should identify the needs at national and subnational levels and facilitate such awareness programmes.
- (b) Disaster Management should involve participatory, transparent, and accountable decision-making at all levels. Public institutions must remain transparent and accountable at all times. This includes with respect to identifying needs, mobilizing resources, managing funds and delivering equitable services.
- (c) Disaster-prone Communities have the right to participate and contribute in planning, decision-making, implementation and monitoring processes related to Disaster Management. In particular, public institutions should provide information to and engage communities and stakeholders in decision-making processes that affect them.
- (d) The public, and in particular Disaster-prone Communities, have a right to receive information on disaster risks prior to any disaster, and on services and facilities available to re-establish their lives after a disaster event. This includes, for example, documentation and insurance services.
- (e) Disaster related information and guidelines should be timely and easy to understand.
- (f) Multi-hazard maps, risk profiles, modern tools and methods should be shared with stakeholders and communities.

15. *Best fit of best practice*

- (a) Disaster Management should align with international initiatives, standards and agreements in a manner suited to Sri Lanka's National circumstances.
- (b) Disaster Management tools and methods should be modern and state-of-the-art.
- (c) Disaster Risk Management should also promote indigenous knowledge and traditional methods where appropriate.
- (d) Disaster Risk Management approaches should be economically optimal and socially acceptable.

Policy Statements

Preparedness and response

16. In case of a known or predicated emergency, a single designated agency should disseminate clear, concise and early warning messages at national, sub-national and community levels;
 - (a) Early-warning and emergency response systems must be operational and regularly tested at national, regional, local and community level;
 - (b) The early warning system must be integrated into regional and global networks and service providers;
 - (c) In the event of tsunami threat, a Technical Advisory Committee should take the decision to evacuate people.
17. A Disaster Management Plan should be in place for all public and private sector organizations, institutions and communities to ensure continuity of business, services and livelihoods during and after a disaster.
18. The Government should put in place mechanisms to enable the general public to have emergency services available at national and sub-national levels on a 24/7 basis through Emergency Operations Centers, Emergency Call Centers and other mechanisms.
19. Civil society, private sector and voluntary organizations should be prepared to involve themselves in mitigation, relief, rehabilitation and reconstruction activities, with the consent of the relevant line ministry prior to engaging in such activities.
 - (a) Relevant ministries/ government agencies must endorse service delivery agencies before they provide services of a highly technical or sensitive nature, or which involve vulnerable or disaster-affected people.
20. Relevant agencies and organizations should have in place emergency response systems, plans and programs to undertake followings under the guidance and facilitation of the Ministry of Disaster Management and its agencies:—
 - (a) assess and manage information on the number, identity and needs of individuals affected by disaster;
 - (b) mobilize a volunteer network of recognized, authorized agencies for disaster response;

- (c) provide immediate food, water and sanitation, medical, counseling assistance, shelter, clothing and other needs to affected people in an adequate, appropriate and timely manner;
- (d) expedite receipt of international assistance, including receipt of goods and services at international border points, while ensuring national security and quality of goods and services;
- (e) restore public utilities and essential services that are damaged or destroyed due to disasters;
- (f) prevent post-disaster health hazards;
- (g) provide information on victims of disaster, internally displaced, missing persons, damaged and lost properties and to restore family links;
- (h) identify and properly treat casualties, including mass casualties.

21. In responding to disasters:

- (a) children affected by disaster should have access to continuous education where necessary;
- (b) affected persons should have documentation services for during early recovery period;
- (c) affected communities should have assistance for speedy recovery of disrupted livelihoods and market systems;
- (d) displaced persons and their properties, and people with special needs should have search and rescue services, care and protection;
- (e) in the event that individuals at relief centers need an extended stay, district administration should arrange additional services;
- (f) in the event of re-settlement, houses should be adapted to beneficiary needs and respect accessibility standards as per national law. Houses should be provided only in locations suitable for human settlement and the housing should be designed and constructed with beneficiary participation;
- (g) Counseling services should be available to address post-disaster trauma and other psychological needs of affected persons including into the long-term;
- (h) Disaster Management policies, legislations and regulations should respond to emerging needs, and minimize the impacts of disasters on society, economy, infrastructure and the environment.

Integrated systems to reduce disaster risk

22. National and Local Government Agencies must have strong legal mandates, institutional capacity and Information and communication technology (ICT) systems to manage disasters.
23. Hazard profiles, vulnerability and risk assessments for multiple hazards should be regularly updated. Areas prone to hazards should be identified for parties to prevent and mitigate impacts;
 - (a) Risk analyses should incorporate inter-linkages among disasters, poverty and development;
 - (b) Scientific research tools and methods should be available and used to reduce disaster risk;
 - (c) Disaster risk reduction activities should integrate climate change adaptation.
24. All planning development projects, programs and processes must assess disaster impact and integrate disaster risk reduction.
 - (a) Institutions should analyze the costs and benefits of investments to reduce disaster risk.
25. Local Government officers and planning authorities should use building and planning guidelines to minimize disaster impacts.
 - (a) Guidelines should be in place to reduce disaster risk in planning and development initiatives at rural, urban, regional and national levels;
 - (b) Building codes and guidelines should be in place for construction in hazard-prone areas and incorporated in the National Physical Plan, urban planning and development control processes;
 - (c) Disaster-affected houses and settlements should be rebuilt with disaster-resilient features;
 - (d) Land use, involuntary resettlements and rehabilitation criteria should reduce disaster risk in line with government policies and guidelines on physical planning, resettlements and local governance;
 - (e) Guidelines, plans and strategies should be in place to identify safe lands for relocation of potentially vulnerable population living in disaster-prone areas, taking in to consideration their lifestyle and livelihood;

(f) Government should partner with non-government and civil society organizations to rehabilitate public and private infrastructures and properties damaged due to disasters as per agreed building codes and guidelines;

(g) In rehabilitation and reconstruction of houses affected by disasters, proposed housing policies and strategies in the National Housing Policy should be followed. In order to optimize the land utilization priority should be given to condominium property development.

26. Mechanisms should be in place to transfer or share risk among parties best-placed to manage it.

(a) A Mechanism should be in place to obtain financial assistance on concessionary terms from international institutions, state and private sector financial institutions, civil society organizations and risk transfer schemes to reconstruct/repair and rehabilitate damaged properties, and for other recovery needs.

27. Disaster Management Authorities should be able to take legal action against institutions or individuals that conduct activities leading to hazardous situations.

(a) Awareness Programmes should be implemented to introduce housing technology to reduce the construction of buildings prone to disasters.

Fiscal Disaster Resilience

28. Fiscal resilience to disasters will be improved with efficient budgetary mechanisms, access to contingent credit and sovereign and private catastrophe insurance products. Development of such programmes will be confirmed by a Fiscal Disaster Risk Assessment.

29. The fiscal disaster risk management programme would be put in place with due consideration to the availability of post-disaster funds and the rapid execution of those funds. Fiscal and risk transfer mechanisms will be designed and implemented to ensure the availability of sufficient funds for recovery and reconstruction.

Education, Training and Professional Development

30. Staff Managing Disasters at all levels must be adequately trained to fulfill respective responsibilities.

31. Disaster Management should be integrated in curricula in schools, technical colleges and universities. All formal and informal education systems should contribute to strong, mainstream concepts of Disaster Management.

(a) Members of the general public and school children should be able to carry out primary first aid, Cardio-Pulmonary Resuscitation (CPR) and other emergency techniques.

32. Disaster Management Authorities should promote disaster risk reduction related research in universities and other research institutions .

(a) Academic Institutions should implement programs to strengthen the capacity of professionals in Disaster Management.

(b) A programme to be developed to disseminate affordable technology in disaster resilient housing construction.

33. Media personnel should have the knowledge and skills to communicate different aspects of Disaster Management.

Access to resources

34. The Ministry of Disaster Management will coordinate with stakeholder agencies to prepare the Plan to implement this Policy and request funds from the Ministry of Finance and Planning. Such funds will be allocated to the relevant government agencies.

35. NGO, civil society and the private sector are encouraged to undertake activities in the Plan.

Implementation

36. The DMC will lead implementation of the National Policy, under the administrative control of the Ministry of Disaster Management and the policy guidance of the Council.

Provisions for review

37. The Policy remains in effect until such time as it is amended. The Council will review and amend the Policy and related instruments as appropriate to address emerging issues, changes and after any occurrence of a major disaster event.

ශ්‍රී ලංකා රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුවේ මුද්‍රණය කරන ලදී.